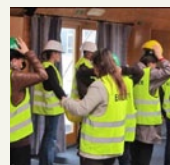

Jak mohou
lidé třídit kovy
v obcích

Ekomodulace –
Apel EU na lepší
recyklovatelnost
obalů

Jak motivovat
obyvatele
ke správnému
třídění obalů

zpr@vodař

ELEKTRONICKÝ ZPRAVODAJ O ODPADECH PRO MĚSTA A OBCE

ČÍSLO 25, 2019

Krásné Vánoce
a šťastný nový
rok 2020

Vážení představitelé
měst a obcí,

než jsme se nadáli, máme tu advent a do konce roku už nám zbývá jen pár dnů. Dovolte mi tedy ještě v tomto předvánočním období nabídnout vám poslední letošní číslo našeho Zpravodaje.

V prvním článku se podíváme na třídění kovů v ČR, až pětina lidí netuší, že nápojové plechovky nebo plechovky od konzerv lze recyklovat. Od ledna přibudou na seznam tříděných odpadů i použité jedlé oleje. Povíme si tedy, co to znamená pro vás, obce. V dalším z témat jsme se pak v redakci věnovali kvalitě tříděného odpadu. A nakonec si zkapitulujeme nástroje a aktivity, které vám nabízíme ke zlepšení třídění odpadu.

V závěru bych vám ráda poděkovala za úspěšnou spolupráci v letošním roce. I díky vašemu aktivnímu přístupu se třídění odpadů v ČR neustále zlepšuje.

Srdečně Vám přeji příjemné vánoční svátky, pevné zdraví, pohodu a úspěšné vykročení do roku 2020.

Martina Filipová,
ředitelka oddělení regionálního provozu

TŘÍDĚNÍ KOVŮ

Jak mohou lidé třídit kovy v obcích ČR

V třídění odpadů se lidé v ČR stále zlepšují, a když mají pro tuto aktivitu dobré podmínky, tak je to i baví. To se pak odráží i v množství a kvalitě tříděného odpadu.

Nejčastěji si lidé spojují tříděný odpad s barevnými kontejnery. Na ty si již za léta používání zvykli a u většiny odpadů již vědí, kam patří. Do modrého třídí papír, do žlutého plasty, do zeleného sklo a do oranžového kontejneru nápojové kartony. Když ale přijde řeč na třídění kovů, mnozí ztrácejí půdu pod nohama. Nevědí, kam s nimi.

Starší generace zná možná ještě pojem železný šrot – hromada vysloužilých kovů, se kterou člověk jednou za čas zajel do výkupny a nějakou tu korunu si tak přivyděl-

al. Tato možnost existuje i dnes, jen podmínky výkupu jsou trochu zpřísněné. Jenže co mají dělat lidé, kteří nemohou nebo nechtějí kovy takto hromadit? Navíc v dnešní době už nejde jen o zrezivělé plechy, staré trubky nebo děravé hrnce. Na pultech obchodů se objevují stále častěji nápoje v plechovkách, hliníkových nebo železných, železné plechovky od konzerv, nádobky od sprejů nebo hliníkové fólie. Bohužel z některých průzkumů vyplývá, že až pětina lidí vůbec netuší, že lze kovové odpady třídit a recyklovat. Většina obcí v České

republiky již přitom lidem třídění kovů umožňuje.

Jenže obecně platí, že skoro co obec, to jiné řešení. A lidé se v tom někdy přestávají orientovat. Nej-pohodlnějším a také vizuálně nej-efektivnějším řešením jsou šedé kontejnery rozmístěné v ulicích.

Těch je v tuto chvíli napříč republikou zhruba sedm tisíc, někde mohou lidé třídit kovové obaly například ve směsi s plasty nebo nápojovými kartony – těchto kontejnerů je pak dalších více než 10 tisíc.

Na tuto možnost upozorňuje třídiče návodná šedá samolepka vylepená na žlutém nebo oranžovém kontejneru. Často si jí ale nevšimnou.

O této nabídce je tedy dobré občany informovat třeba místním rozhlasem, v obecním zpravodaji nebo prostřednictvím regionálních médií. Zejména v menších obcích pak mohou lidé třídit kovy také do pytlů nebo je obec odkazuje na smluvní sběrný dvůr či výkupnu surovin. ■

Jak funguje třídění kovů ve vaší obci? Třídí lidé kovy? Mají o této možnosti dostatek informací?

Pokud nemáte na všechny otázky kladnou odpověď, pak je na čase začít se tématem více zabývat. Když lidem umožníte pohodlně třídit kovy a informujete je o tom, určitě budou tuto komoditu třídit stejně poctivě jako plasty, papír, sklo nebo bioodpad. A nezapomeňte vytříděné kovové odpady evidovat v pravidleném čtvrtletním výkazu do systému EKO-KOM.

TŘÍDĚNÍ TUKŮ A OLEJŮ

Jste již připraveni na třídění tuků a olejů?

Od 1. ledna 2020 mohou lidé v celé ČR třídit také použité jedlé oleje. Většina obcí je již na tuto novinku připravena. Těm, které na to v návalu jiných povinností zapomněly, tuto skutečnost připomínáme. Pokud jste tak tedy ještě ve své obci neučinili, je nejvyšší čas.

► Sběr tuků můžete zajistit několika způsoby. Tím organizačně nejsnazším je sběr použitých kuchyňských olejů prostřednictvím sběrných dvorů. V mnoha obcích mohou lidé odnášet jedlé oleje a tuky již nyní – ideálně v uzavíratelných plastových lahvích. Další variantou, která již v některých obcích ČR také funguje a je pro obyvatele ČR jistě komfortnější, je pak třídění olejů do separačních nádob k tomu určených. I tady je potřeba slít použitý olej z pánve nebo z fritovacího hrnce po vychladnutí do uzavíratelných PET lahví.

Výběrem způsobu to ale nekončí. Stejně jako je tomu i u již tříděných komodit, musíte zajistit odvoz sebraných olejů oprávněnou osobou – svozovou firmou, která má příslušný souhlas k převzetí uvedených odpadů. Firmy se liší svými nabídkami, celá řada z nich poskytuje nádoby na sběr a jejich svoz zdarma (EKO-KOM tyto nádoby neposkytuje, nejde o obalový odpad). Sebrané a předané oleje a tuky je třeba vést v průběžné evidenci odpadů, optimálně pod kódem

20 01 25 – jedlý olej a tuk, odpad kategorie „O“ (ostatní odpad.)

A jaké mají vytříděné jedlé oleje a tuky využití? Lze je využít při výrobě biopaliv, v bioplynových stanicích z nich lze vyrobit elektřinu a teplo nebo biometan, v některých případech slouží k výrobě kosmetických přípravků.

A stejně jako jsme již zmiňovali v příspěvku u kovů, i tady platí, že je dobré občany o novince informovat, aby si na možnost třídění tuků z kuchyní zvykli a začali ji pravidelně využívat. ■

TŘÍDĚNÍ V OBCÍCH

Množství vytríděného odpadu v obcích obecně roste, kvalita třídění ale často zaostává

Množství vytríděných odpadů v ČR každoročně roste. Obecně roste i zájem lidí o téma třídění a recyklace odpadů. Zajímají se o možnosti zpracování konkrétních materiálů. Kvalita třídění ale přesto, dle informací od úpravců, mnohdy pokulhává. Důvodů může být několik. Jedním z nich jsou některé obtížně identifikovatelné materiály, které jsou na českém trhu.

► Třídíčských chyb je stále méně, přesto ale jsou. Nejčastěji mají lidé stále problém s tříděním tzv. kompozitních obalů – to jsou obaly z více druhů materiálů, které nepatří do kontejnerů na tříděný odpad, nelze je totiž materiálově recyklovat. Příkladem jsou třeba zvířecí kapsičky, sáčky od kávy, sáčky od instantních polévek, blistry od léků, aj. Dalšími chybami jsou fotografie, laminované papíry nebo účtenky na termopapíru vytríděné nesprávně do modrého kontejneru nebo varné sklo či sklokeramika vytríděné do zeleného kontejneru. Dále si lidé nevědí rady s magnetkami – ty, stejně jako vše výše uvedené, patří do směsného odpadu.

Velmi matoucí jsou i různé materiály nesoucí označení bio – pytle na odpadky z bioplastů, mističky z bioplastů, biopleny apod. Přitom tyto materiály nejsou ve většině případů vhodné k recyklaci. Do kontej-

nerů s tříděným odpadem by tedy neměly přijít, protože mohou zásadně zhoršit výslednou kvalitu druhotné suroviny. Jsou obtížně identifikovatelné jak pro spotřebitele, tak i pro pracovníky na třídící lince.

A jak jsme již psali v prvním příspěvku, lidé leckdy ani nevědí, kam s plechovkami od nápojů nebo od konzerv. Když nemají po ruce přímo kontejner na kovy, tento materiál zbytečně končí ve směsném odpadu.

EKO-KOM obecně veřejnost na tyto časté přešlapy upozorňuje, jsme si ale vědomi existujících regio-

nálních rozdílů. Ty všechny však nemůžeme do naší komunikace k třídícím promítnout. Proto se přimlouváme za to, aby obec alespoň jednou za čas své občany informovala o zásadách správného třídění, o novinách týkajících se nových kontejnerů, o možnostech využívání sběrných dvorů nebo mobilních svozů, pytlů sběrech.

K lepšímu a snadnějšímu třídění se snaží přispět i sami výrobci baleného zboží nebo prodejci. Někteří proto na obaly svých výrobků umísťují informace, které jsou nad rámec materiálového značení. Jde například o infografiku použitých materiálů s informací, do jakého kontejneru na tříděný odpad daný obal patří. Často s námi toto konzultují. Rozhodně jakákoliv podpora a osvěta správného třídění je prospěšná a účinná, protože spotřebitelé tento typ informací na obalech očekávají, jak vyplývá z průzkumů veřejného mínění. ■

LEGISLATIVA EU

Ekomodulace aneb Apel EU na lepší recyklovatelnost obalů

Cirkulární balíček přinese do obalových a odpadových legislativ členských států EU mnoho změn. Jednou z nich jsou vyšší recyklační cíle, vyšší tlak na opakované použití výrobků nebo transparentnost systémů. Velký důraz pak klade na samotné obaly – zejména na jejich design ohleduplný k životnímu prostředí a na jejich lepší recyklovatelnost. Právě na poslední zmíněný bod se zaměříme.

▶ V souvislosti s obaly jste se již možná setkali s pojmem „ekomodulace“. Právě uvedení tohoto pojmu do praxe má do budoucna přispět k lepší recyklovatelnosti obalů.

Pojďme si to tedy vysvětlit. Ekomodulace je nástroj systémů EPR (týká se nejen obalů, ale i některých dalších výrobků), jenž jim umožňuje nastavit poplatky tak, aby výrobce motivovaly k používání obalových řešení, jež mají minimální negativní dopad na odpadové hospodářství a životní prostředí. V poplatcích by tedy měla být zohledněna řada kritérií, jako jsou např. trvanlivost výrobku, jeho opravitelnost, znovu použitelnost, recyklovatelnost či případný obsah nebezpečných látek. U obalů půjde tedy konkrétně o to, zajistit snadnou tříditelnost obalů dostupnými technologiemi třídících linek (fyzické vlastnosti obalů, identifikovatelnost, dostatečné množství na trhu) a zajistit recyklovatelnost

obalů (existence zpracovatele a trhu pro druhotnou surovinu, kompatibilita).

V rámci ekomodulace bude tedy možné nově posuzovat i to, jak je obal recyklovatelný nejen ve své domovské zemi, ale i v jiných zemích, kam je s balenými výrobky exportován. Obal by si měl ale i přes všechna tato opatření zachovat svoji funkčnost a měl by být technicky vyrobitelný, zároveň by měl být šetrný k životnímu prostředí.

Co se týče ekomodulace, tak tento nástroj ještě stále není úplně jasný – chybí evropské prováděcí předpisy a metodiky k ekomodulaci. To je přitom nutné k tomu, abychom byli schopni stanovit reálné náklady k jednotlivým typům/druhům obalů z hlediska jejich recyklace.

Výrobci a plniči obalů tak začínají s ohledem na budoucí ekomodulaci více přemýšlet o svých obalech – měli by je konstruovat tak, aby byly co nejméně zatěžující pro životní prostředí. Zajímají se tedy o recyklovatelnost používaných materiálů, zaměřují se na jejich lepší identifikovatelnost pro spotřebitele, na úsporu množství materiálu použitého při výrobě.

Vždy je ale potřeba vnímat prvotní význam obalu, tedy chránit zabalené zboží a garantovat jeho vlastnosti po dobu životnosti jeho i výrobku, což má také vliv na omezování food waste. V mnoha případech, díky výše uvedeným potřebám, může být substituce za lépe recyklovatelný obal problematická, a proto je třeba mít možnost zpracovat také hůře recyklovatelné obaly.

Naším dlouhodobým cílem je tedy hledat reálné využití pro maximální množství obalů z různých materiálů, nejen pro ty snadno recyklovatelné, ale i pro ty, u kterých je recyklace obtížnější, a proto se o recyklovatelnost jednotlivých materiálů intenzivně zajímáme. ■

PROJEKTY EKO-KOM

Jsme v tom s vámi

Víme, že motivovat lidi ke správnému třídění odpadů není vždy jednoduché. Záleží to na mnoha faktorech, přičemž ne všechny jsou schopny samy obce ovlivnit. Proto se vám snažíme vyjít co nejvíce vstříc, a to nejen spoluprací na osvětových člancích o třídění, nabídkou seminářů pro zástupce obcí a krajů, ale také zápůjčkou nádob nebo nabídkou tašek či boxů na tříděný odpad.

Tašky a pytle na nápojový karton

Ze strany obcí je velmi dobře vnímán společný projekt tašek na tříděný odpad. Obce platí polovinu nákladů, my druhou. K dnešnímu dni evidujeme cca 122 tis. sad tří tašek na tříděný odpad.

V mnoha místech republiky začínají obce třídit do nádob umístěných

u rodinných domů. Obvykle mají lidé u domu nádobu na papír a plast. Domníváme se, že v těchto oblastech není zajištěno dostatečně kvalitně třídění skla, kovů nebo nápojového kartonu. Proto jsme ke konci letošního roku zahájili prodej samostatných tašek na kovy, od ledna 2020 i tašek na sklo. Sběr nápojových kartonů řešíme dodáním pytlů.

1. Technická podpora obcí

V letošním roce jsme v rámci krajských projektů do obcí rozmístili 4 417 nových nádob.

Nádoby

Zajišťujeme, aby na nádobách byly informace o správném třídění. Obce mají k dispozici samolepky, které

jsou určeny k nalepení na nádoby. Vhodným doplňkem mohou být i různé výukové informativní cedule na nádoby na směsný odpad. Na jejich tvorbě jsme připraveni s obcemi, v případě jejich zájmu, spolupracovat. Rozbory odpadů prokázaly, že v SKO je stále velké množství tříditelného odpadu.

Boxy

Do škol, obecních/městských úřadů, veřejných prostor ve vlastnictví obce/města umísťujeme papírové boxy. Ty slouží jako startovací balíček, na němž si mohou obce vyzkoušet, na kterých místech na úřadu a v jakém množství lidé nejčastěji třídí odpady, a tyto boxy pak nahradit za trvanlivější řešení separačních nádob.

Tašky a pytle na nápojový karton

O zvýhodněný prodej tašek na tříděný odpad je ze strany obcí velký zájem. V mnoha místech republiky začínají obce třídít do nádob umístěných u rodinných domů. Obvykle tak mají lidé u domu nádobu na papír

a plast, abychom ale v těchto oblastech zajistili dostatečně kvalitní třídění skla, kovů nebo nápojových kartonů, zahájili jsme prodej samostatných tašek na kov a na sklo. Sběr nápojových kartonů řešíme dodáním pytlů.

2. Vzdělávání státní správy a samosprávy

V každém kraji se pořádají seminá-

ře pro úředníky a zástupce samosprávy. Zveme zástupce obcí na semináře, kde od nás získávají informace o jejich zákonných povinnostech, možnostech, jak zlepšit své systémy, předkládáme jim příklady dobré praxe z jiných měst, kde jim to dobře funguje. Jako účinné se ukázaly exkurze na třídící linky, do zpracovatelských závodů nebo do spaloven.

3. Lokální komunikační kampaně v krajích

Každý kraj, okres i město mají svá specifika. Co funguje v jedné části republiky, nemusí fungovat jinde. Snažíme se tedy s kolegy používat různé komunikační nástroje. Kampaň vždy řeší s konkrétní obcí

příslušný regionální manažer a kolegové z oddělení komunikace společnosti EKO-KOM.

4. Práce s obcemi

V rámci terénní práce s obcemi zajišťujeme zpracování čtvrtletních výkazů, ročního dotazníku,

vypořádání auditů. S obcemi konzultujeme jejich výsledky, které porovnáváme s výsledky v ČR, v kraji, v ORP a s výsledky v obcích ve stejné velikostní skupině. V místech, která jsou ve výtěžnosti tříděného sběru odpadů podprůměrná, nabízíme zmapování stávající sběrné sítě

a následnou optimalizaci. Práce v terénu, komunikace s obcemi a svozovými společnostmi, je nejdůležitější součástí naší práce.

Sběr kovů

Pro sběrné dvory jsme v roce 2019 vyrobili bezmála 800 bannerů. Mimo jiné proto, že mnoho obcí plní svoji zákonnou povinnost třídit kovy prostřednictvím sběrných dvorů. Často ale kovy ve svých čtvrtletních výkazech nevidují, byť je sbírají. Chceme tedy pomocí této komunikační kampaně zviditelnit sběr kovů prostřednictvím sběrných dvorů.

Soutěže obcí

V každém kraji proběhne každý rok soutěž obcí. Pořádáme je ve spolupráci s jednotlivými kraji. Cílem těchto soutěží je především motivovat obce a jejich občany k celkově lepšímu třídění odpadů. Obce, které se umístí na předních příčkách získají navíc odměnu, kterou mohou použít na další rozvoj systému odděleného sběru odpadů.

Informační samolepky na kontejnery

Společnost EKO-KOM, a.s., nabízí bezplatně obcím informační samolepky na kontejnery na tříděný odpad. V případě zájmu, prosíme, kontaktuje svého příslušného regionálního manažera.

EKO KOM

*Přejeme Vám příjemné prožití vánočních svátků
a v novém roce 2020 hodně zdraví, úspěchů
a osobní spokojenosti.*

We wish you a Merry Christmas and Happy New Year 2020.